

Mantrailing je závislost!

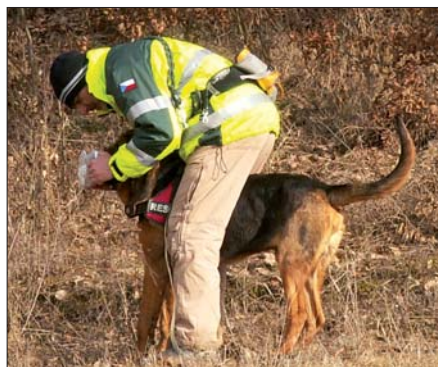
Slyšeli jste někdy o mantrailingu? Víte, že se jedná o další a mezi kynologickou veřejností zatím ne příliš známou metodu záchranného stopování, ve které se uplatňuje hlavně plemeno bloodhound? A právě o této zajímavé disciplíně jsme si povídali s předsedou mezinárodní bloodhoundí akademie (IBHA) – Ing. Lubomírem Satorou.

Psy jste měl už jako malý kluk. Která plemena zatím prošla vaším životem a čemu jste se spolu věnovali?

Už v osmi letech jsem si vymodlil svého prvního psa. Na dvoře sice byli všichni zvyklí na německé ovčáky, ale já jsem dostal štěně kokršpaněla, se kterým jsme cvičili pouze poslušnost a překonávání překážek. Později jsem měl ještě dva kokršpaněly a po vysoké škole jsem si pořídil velkého münsterlandského ohaře. Spíše než psi k cílenému výcviku to všechno byli rodinní psi, u kterých jsme preferovali spíše poslušnost, hlídání domu a byli to také kamarádi našich dětí.

Před deseti lety se ale něco změnilo, co to bylo?

Ohař přešel v pokročilém věku následkem rakoviny přes duhový most. Celá rodina to nesla velmi těžce, a tak padlo rozhodnutí pořídit si nějaké malé plemeno k dětem a na zahradu. Z tohoto důvodu jsme vyrazili na mezinárodní výstavu psů do Brna, kde jsme hledali vhodné plemeno. I přesto, že jsme celý den procházeli výstaviště, kde bylo asi šest tisíc psů, nic jsme si nevybrali. Když se pomalu zavíralo a my odcházeli na parkoviště, moje žena se zadívala do dálky a pronesla krátkou větu: „Tak toho bych chtěla.“ Na tom by nebylo nic až tak divného, kdyby u brány nestál párek krásných bloodhoundů. Bylo rozhodnuto. No a pak už zbývalo jen nachystat další překvapení. Rodinu jsem vzal na tajný výlet k chovatelce bloodhoundů. U je-

Cassino při sumování pachu

Práce na stopě

jího domu se na nás vyřítla slintající „bestie“ a po nezbytném bloodhoundím přivítání si moje žena sedla do ohrádky plné štěňat. Žlutá mašlička se jí vydrápala na klín a usnula. Tak si nás náš první bloodhound vlastně vybral sám.

Kdy a jak jste se seznámil s mantrailingem?

Ta mašlička dostala jméno Nabrouck a vyrostl z něj „Pan pes“. Vynikající povaha, dominantní samec, krásný exteriér a výstavní předpoklady. Ale protože to byl typický tvrdohlavý bloodhound, zásadně nedělal nic, co ho nebavilo. Když nám v Holandsku na klubové výstavě jasně vysvětlil, že prostě v kruhu šaškovat nebude, dobrovolně jsme výstavní kariéru ukončili. Naštěstí nás naše holandská kamarádka pozvala na jejich společný víkend, kde ukazovali výcvik stopování s těmito psy metodou Clean Boot. Je to velmi jednoduché, spíše rekreační stopování, kde se nevyžadovalo po psech, aby sledovali přesnou stopu. Protože se o bloodhoundech tvrdí, že mají nejlepší čichové schopnosti ze všech psích plemen, padla otázka, jestli se využívají i pro záchranné účely. Začali jsme hledat na internetu, po kamarádech a naše americká přítelkyně, i u nás velmi známá Eva Čečilová nás seznámila s lidmi v USA, kteří cvičí tyto psy právě pro policejní a záchranné účely. Tak jsme se dostali k mantrailingu.

Seznamte nás blíže s touto metodou záchranného stopování.

Mantrailing je ve své podstatě založen na rozvoji přirozených schopností psů jako predátorů sledovat stopu kořisti, kterou musel nedomestikovaný pes, vlk nebo kojot ulovit kvůli zachování rodu a vlastního života. Mantrailing tuto přirozenou schopnost a instinkty samostatného rozhodování při lovu kořisti modifikuje do potřeby sledování jednoho jediného individuálního pachu hledané osoby. Je hodně těžké vytvořit nějakou definici, ale myslím si, že toto je hlavní podstatou výcviku mantrailingu. Někdo si může pomyslet, že se tady po pachu hledané osoby řítí nebezpečná bestie, která na konci člověka zakousne, ale to není pravda. Domestikovaný

Nabrouck těsně po startu

První setkání štěněte s mantrailingem

pes, který si nemusí tímto způsobem již opatřovat potravu, totiž má sledování pachů prostě geneticky dáno do vínku a skutečně stopuje pro zábavu a uspokojení svých přirozených pudů. Mantrailing psa neučí stopovat, on se to totiž učít nemusí, umí to milionkrát líp než kdokoliv jiný, tato metoda pouze vysvětluje psovi, aby hledal ten pach, který my chceme, aby sledoval.

Mohl byste navzájem porovnat mantrailing s oblíbeným sportovním, ale i s klasickým záchranářským stopováním? V čem je podle vás tak jedinečný?

Odpovědi na tuto otázku dostávají některé kynology do varu. Samozřejmě nic nejde striktně oddělit od sebe, a proto se musí do určité míry tato analýza zjednodušit. Mnoho lidí může říct, že i všechny ostatní stopařské disciplíny využívají těch schopností, které jsou uvedeny v předchozí odpovědi. Já s nimi částečně souhlasím, ale rozdíl zde jsou. Všechny stopařské disciplíny v tom pojetí, jak je známe, nutí psa, aby stopoval tak, jak chceme my lidé. To znamená, že pes stopující podle metodiky IPO musí chodit přesně po skutečné stopě a nesmí dělat plno věcí, za které se strhávají body. Pes – plošinář musí vyhledávat všechny živé osoby v daném prostoru tak, že ho psůvod vysílá do prostoru a svým způsobem řídí při práci. Policejní pes musí sledovat skutečnou trasu, kudy pachatel šel, aby našel případné důkazy. Lavinový pes, pes vyhledávající mrtvé, drogy, výbušniny apod. se učí, jak má svou práci dělat, jaká pravidla stanovená člověkem musí dodržovat a při práci s psůvodem prakticky musí pes komunikovat a je psůvodem do určité míry ovládan. Mantrailing naproti tomu pouze psovi říká: „Tady máš pachový vzorek s pachem hledané osoby a najdi ji, jak chceš.“ S oblibou a nadsázkou říkám, že do doby nasumování šéfuje týmu psůvod, od nasumování je šéfem pes a psůvod je pouze zbytečná kotva na konci stopovačky. Další odlišnost spočívá v tom, jaký pach pes u každé disciplíny sleduje. Je jedno, co mantrailer považuje za nejdůležitější složku pachového spektra a čím se řídí. Jestli jde pes přesně po stopě rozdrčené půdy jako sportovní ipaři nebo se řídí lidským pachem živého člověka jako psi na plošné vyhledávání a nebo lavinový psi a nebo bere pach ze vzduchu. Vše záleží na rozhodnutí psa, podle čeho hledanou osobu najde. Mantrailer se ale navíc převážně orientují podle individuálního pachu hledané osoby, což

je hlavní, jedinečná a pro nás nejdůležitější součást pachového spektra. Rozlišitelnost a jedinečnost individuálního pachu osoby je na úrovni analýzy DNA a nebo otisků prstů. Tím nechci říct, že i ostatní stopaři individuální pach nesledují, ale není to jejich hlavní orientační složka pachu.

Kde a jak se dá tento způsob práce uplatnit?

Mantrailing zažívá v poslední době v Evropě obrovský boom. Jednoduše se ale dá říct, že většina psůvodů cvičí tzv. lehký mantrailing, který by se dal označit jako sportovní a zájmová činnost. Tomu se věnuje skutečně hodně lidí. Existuje mnoho dalších odchylek, kde jdou pomocí mantrailingu hledat nejenom konkrétní lidé, ale i kočky a jiná zvířata. Ovšem skutečný a pravý mantrailing je metoda pátrání po ztracených

Mantrailing psa neučí stopovat, on se to totiž učít nemusí, umí to milionkrát líp než kdokoliv jiný, tato metoda pouze vysvětluje psovi, aby hledal ten pach, který my chceme, aby sledoval.

a pohřešovaných osobách. Jediným cílem práce mantrailerera je nalezení hledané osoby. To znamená, že hlavní využití je jak v záchranářské, tak i v policejní práci při hledání osob.

Jaká plemena psů se v tomto praktickém odvětví kynologie využívají?

Mantrailing mohou cvičit prakticky všechna plemena psů. Výběr je pouze otázkou možných

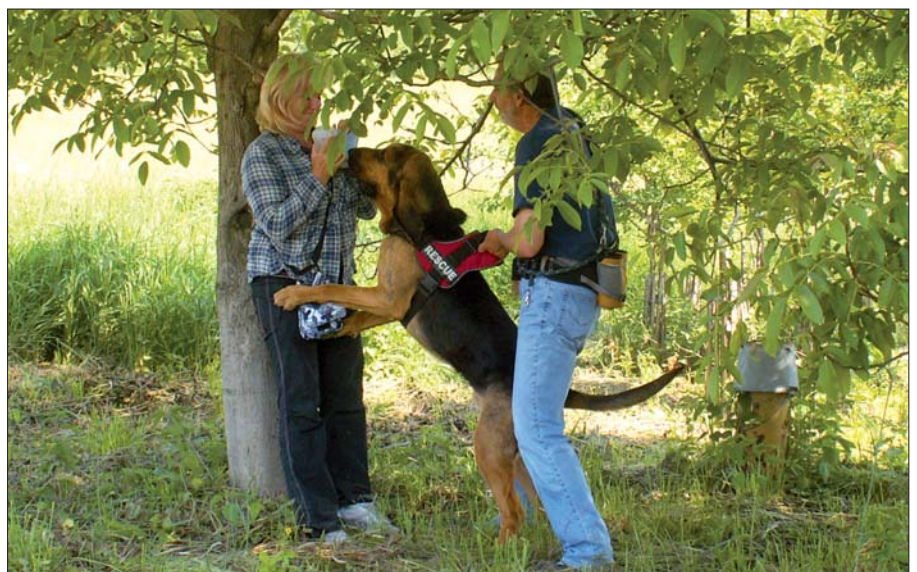
konečných limitů, kterých chci tímto způsobem výcviku dosáhnout. Je to jako s fotbalem, hraji ho úplně všichni, ale pro dosažení špičkových výsledků musí být určité předpoklady. Nejlepších výsledků dosahují lovecká plemena a plemena používaná ke služebním účelům. Můžeme si dokonce dovolit říct, že ani tak nezáleží na plemeni, ale na jedinci s vhodnými charakterovými vlastnostmi. A to může být i voříšek.

V čem je zde tak výjimečný bloodhound, který na první pohled působí velmi těžkopádně a v klasické záchranářské není příliš k vidění?

To není otázka pro mě, protože bloodhound je mou srdeční záležitostí, a proto už nejsem v tomto úsudku objektivní. Pravdou je, že prameny o stopařských schopnostech bloodhoundů sahají velmi hluboko do naší historie a již od nepaměti byl chován hlavně pro své mimořádné čichové schopnosti a práci na stopě, o které se píší legendy. Minimálně už dvanáct století je šlechtěn pouze kvůli zdokonalování těchto schopností a díky tomu se stal absolutním stopařským specialistou. Přirovnal bych to k autismu. Je tvrdohlavý, svěhlový, nerad se cokoliv učí, mnoho lidí ho řadí na poslední místa v inteligenci plemen. Má mnoho pro normálního kynologa velmi špatných a negativních vlastností, ale jedno mu upřít nejde. Prostě na stopě se mu nikdo nevyrovná. No a tím jsem odpověděl i na to, proč se k ničemu jinému nehodí.

Jste také zakladatelem mezinárodní akademie s názvem International Bloodhound Academy (IBHA). Za jakým účelem vznikla?

Za dobu, co se mantrailingem zabýváme, se dala přirozeně dohromady skupina lidí, která v mantrailingu vidí velkou perspektivu do budoucna a myslí si, že i v našich podmínkách najde svoje uplatnění. Mantrailing nechce nic nahrazovat, ničemu nekonkuruje, ale pouze doplňuje možnosti v oblasti pátrání po ztracených a pohře-

Identifikace na konci stopy

Sumování z veřejného telefonního automatu

šovaných lidech. Mnoho psovodů si myslí, že jim chceme mantrailingem konkurovat. To není pravda. Mantrailer neumí to, co jiní stopaři, a mantrailer se může naopak použít tam, kde už ostatní stopaři nemají co dělat. Cílem IBHA není vytvořit nějakou další SAR organizaci. Cílem IBHA je spolupráce při zavádění mantrailingu do oficiálního systému IZS a policie, tvorba standardů a podmínek atestace a hlavně propagace mantrailingu formou seminářů, konferencí, společných tréninků a chce tak pomáhat dalším zájemcům získat co nejvíce objektivních informací o této královské stopařské disciplíně a pomáhat jim ve výcviku.

Spolupracujete ale i s dalšími subjekty a organizacemi. Které to jsou a co vás k tomu vede?

IBHA má mezinárodní působnost. Jejimi členy jsou specialisté z Česka, Slovenska, Německa, USA, jsou zde jak dobrovolníci, tak i zkušení dlouholetí kynologové, specialisté a profesionálové. Máme navázanou velmi úzkou spolupráci se špičkovými profesionálními centry v USA. Toto všechno se zaměřuje hlavně na získávání informací a organizaci vlastního výcviku mantrailingu. Protože ale cvičíme i své vlastní psy, které je možné nasadit i do ostré akce, jsou naši členové buď aktivní policisté, nebo jsou členy stávajících SAR organizací a záchranných brigád. Na Moravě jsme vytvořili Rescuer záchranný sbor, který je vybaven špičkovým profesionálním technickým vybavením a záchrannou službou první pomoci. Je to soukromá nezisková organizace, která sdružuje specialisty na záchranné akce z oborů nutných a potřebných k okamžitému nasazení při pátrání po pohřešovaných osobách. Podle závažnosti případu se posuzuje, které složky záchranného sboru budou do akce nasazeny. Tato speciální a specifická jednotka by měla být postupně součástí oficiálního systému IZS.

Vztah v týmu musí být důvěrný.

Své psy využíváte i v praxi. Dá se nějak specifikovat vaše nejčastější „klientela“?

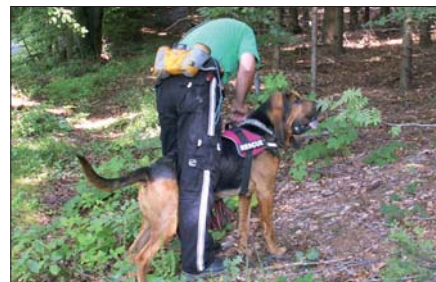
Vzhledem k tomu, že v současné době prakticky není na území ČR a Slovenska žádný komplexně vycvičený mantrailing tým, využíváme naše psy, kteří jsou ve výcviku, zatím k testování v praktických podmínkách. Ve spolupráci s policií jsme nasazováni hlavně k případům pátrání po ztracených a pohřešovaných osobách. Bohužel jsou to i případy lidí se sebeпоškozujícími úmysly, kde čas hraje rozhodující roli. Tady jsme ale většinou povoláváni až po vyčerpání všech stávajících postupů policie. Dokonce jsme byli voláni i k případu, kdy už byl dlouho před námi do akce nasazen služební pes policie. Může si nás ale vyžádat prakticky kdokoli, komu se ztratil příbuzný, ka-

Do doby nasumování šéfuje týmu psovod, od nasumování je šéfem pes a psovod je pouze zbytečná kotva na konci stopovačky.

marád nebo známý. I když to není úplně typický případ práce mantrailera, vyžádali si nás i k pátrání po zlodějích a pachatelích trestné činnosti mimo policejní pátrání. V těchto případech ale musím upozornit, že i přesto, že si nás vyžádají občané sami, řešíme tyto případy ve spolupráci s Policií ČR. Vzhledem k tomu, v jaké situaci se nacházíme, nemůže policie oficiálně vystupovat jinak a i tato naše spolupráce je vysoce nadstandardní.

Vzpomenete si na nějaký zvlášť náročný případ se šťastným koncem?

Se svým prvním bloodhoundem jsme stihli pouze několik nasazení a jeho syna Cassina, kterého teď cvičím, teprve testujeme v praxi a nasazení počítáme na desítky. Většina lidí, kteří vidí pracovat bloodhonda, má představu, že co nasazení, to na konci nalezený zachráněný člověk nebo chycený zloděj. Tak to ale nefunguje. Určitě je při pátrání velkou pomocí pro záchranáře a vyšetřovatele i to, když pes určí první vyhledávací prostory, které pak mají propátrat rojnice či plošní psi nebo kam je nutné nasadit vrtulník s termovizí, nebo když pes dojde na parkoviště, odkud pachatel odjel autem. Naším hlavním problémem však je skutečnost, že i tam, kde jsou na bloodhondy a mantrailery zvyklí, povolávají je na místo činu nebo k pátrání až jako poslední. Tím se samozřejmě snižuje úspěšnost našich nasazení. Ale na druhou stranu to má i své úsměvné výsledky, kdy si nás například vyžádal kolega, kterému v noci vykradli rodinný dům. Až pozdě odpoledne si vzpomněl, že bychom mohli zkusit nasadit psa na stopu zloděje. Pes s dvaceti hodinovou prodlevou našel stopu a došel k bráně bytovky, kde pravděpodobně pachatel bydlel. Přivolaná hlídka policie nic nezjistila, a tak jsme

Start stopy v lese

akci ukončili. O co větší bylo překvapení majitele rodinného domku, když se druhý den ráno část lupu objevila zpátky u jeho domu. Takže pro nás to byl úspěch.

A vaše další plány?

Naše plány jsou jednoduché. Nabízíme všem zájemcům o tuto krásnou stopařskou disciplínu spolupráci při výcviku. Vloni jsme uspořádali první mezinárodní konferenci na téma mantrailingu, které se zúčastnili pracovníci policie, záchranných organizací, univerzit a policejní akademie. Na toto chceme navázat a zvát i nadále špičkové odborníky a specialisty na mantrailing na semináře k nám. Překládáme odbornou literaturu a konzultujeme s těmito specialisty náš výcvik. Pravidelně také pořádáme společné tréninky, na které se může každý zájemce přijet podívat. Letos v létě plánujeme uspořádat týdenní kurz mantrailingu pro začátečníky. Mimo to se připravuje „Výcvikový manuál pro začátečníky“, pořádné semináře i pro organizace a snažíme se propagovat mantrailing jak mezi profesionály, tak i mezi širokou kynologickou veřejností. Většinu informací zveřejňujeme na našich webových stránkách.

Co byste popřál mantrailingu do budoucna?

Rád bych, aby se našlo co nejvíce šilenců, kteří mu propadnou. Mantrailing je totiž závislost, ze které se dá dost těžko vyléčit. A co bych chtěl hlavně popřát? Abychom i přesto, že bychom do budoucna chtěli mít i u nás špičkové mantrailing týmy, hlavně trénovali a skutečných ostrých nasazení měli co nejméně, a když už budeme do akcí muset, tak aby měly převážně šťastný konec.

Michaela Weidnerová ■
Foto: archiv Ing. L. Satory

Již příště se můžete těšit na 1. díl seriálu o této stopařské metodě z pera Ing. Lubomíra Satory.